Αναπλάθοντας τα Λιπάσματα Δραπετσώνας

Μια ιστορία κέρδους για το κεφάλαιο, μια ιστορία ζωής για τους κατοίκους

ΝΟΕΜΒΡΗΣ 2007

Πρωτοβουλία Αγώνα για Ενιαίο Άλσος

Αναπλάθοντας τα Λιπάσματα Δραπετσώνας

Μια ιστορία κέρδους για το κεφάλαιο, μια ιστορία ζωής για τους κατοίκους

1. ΤΟ ΠΑΡΕΛΘΟΝ

Στο έμπα του λιμανιού, μια ανάσα δρόμο από το κέντρο του Πειραιά, μισή ανάσα από τη Δραπετσώνα και το Κερατσίνι, απλώνεται ένας χώρος, όπου οι περισσότεροι τον βλέπετε όταν φεύγετε και όταν έρχεστε από τις διακοπές σας στα νησιά. Το πρώτο που αντικρίζετε είναι η τσιμινιέρα του εργοστασίου λιπασμάτων, απομεινάρι του «ένδοξου» βιομηχανικού παρελθόντος του Πειραιά.

Ένα εργοστάσιο που επεκτεινόταν παράλληλα με την πόλη που μεγάλωνε. Εκτός από λιπάσματα παρήγαγε φυτοφάρμακα και γυαλί. Χαρακτηριστικό είναι ότι σε κρυφές μετρήσεις του ΥΠΕΧΩΔΕ την δεκαετία του 80, ευθυνόταν για το 80% των αέριων ρύπων του λεκανοπεδίου. Και μάλιστα, ειδικών ρύπων, όπως το φθόριο που ενοχοποιείται για τον καρκίνο των οστών.

Δίπλα, εκτείνονταν οι εγκαταστάσεις της ΑΓΕΤ ΗΡΑΚΛΗΣ, με κάθετη παραγωγή τσιμέντου. Πιο κάτω το εργοστάσιο παραγωγής ρεύματος της ΔΕΗ, που χρησιμοποιούσε μαζούτ για τη λειτουργία του, ενώ λίγο πιο δίπλα από τα λιπάσματα , οι δεξαμενές καυσίμων και ορυκτελαίων της SHELL (τώρα της BP), το εργοστάσιο παραγωγής γύψου (γυψάδικο)και παραδίπλα τα «Ταμπάκικα», οι βρομερές βιοτεχνίες επεξεργασίας δερμάτων. Έτσι έκλεινε το τοπίο της βιομηχανικής ευδαιμονίας μεταπολεμικά, όπου η κόλαση του Δάντη ήταν μια νησίδα περιβαλλοντικής ισορροπίας μπροστά σ΄ αυτό το σκηνικό. Όλες αυτές οι εγκαταστάσεις σε απόσταση 1 χλμ, σε ευθεία γραμμή από το κέντρο του Πειραιά και βέβαια, μέσα στη Δραπετσώνα και στο Κερατσίνι (περιοχή Χαραυγής).

Οι δε ιατρικές ειδικότητες που ευδοκίμησαν στις περιοχές, ήταν αυτές του ειδικού πνευμονολόγου, οφθαλμίατρου και ειδικού παθολόγου για τους καρκί-

νους. Χαρακτηριστικό για το φθόριο ήταν το εξής: Οι παιδίατροι της περιοχής συνέστηναν - πάντα σε ατομικό επίπεδο – στις μητέρες να αποφεύγουν τον θηλασμό και να προτιμούν τα βιομηχανικά γάλατα, επειδή το φθόριο περνάει στο μητρικό γάλα με απρόβλεπτες συνέπειες για τα μωρά. Λέμε σε ατομικό επίπεδο, γιατί ποτέ δεν υπήρξε δημόσια φωνή καταγγελίας από γιατρό για την κατάσταση αυτή, ποτέ δεν υπήρξε έρευνα και μελέτη από την μεριά του κράτους για τις επιπτώσεις στην υγεία, τόσο άμεσα όσο και μακροπρόθεσμα, των κατοίκων αλλά και των εργαζομένων, που είχε η αναγκαστική έκθεσή τους στους ρύπους των βιομηχανιών αυτών. Ένα παράδειγμα για την εγκληματική αποσιώπηση από τη μεριά του κράτους, των φορέων του, αλλά και των δήμων, των επιπτώσεων στην υγεία, είναι οι διάφοροι καρκίνοι, παθήσεις του αναπνευστικού και οφθαλμολογικές, που πρόσβαλαν τους αγρότες μετά την εντατική χρήση λιπασμάτων και φυτοφαρμάκων. Ας φανταστούμε τα μεγέθη στους ανθρώπους που ζούσαν και εργάζονταν δίπλα και μέσα στη βιομηχανία παραγωγής αυτών των προϊόντων.

Όλα αυτά δεν αποτελούν παρελθόν, ιδιαίτερα για τις μεγαλύτερες ηλικίες. Οι περισσότεροι μόνιμοι κάτοικοι των περιοχών και ιδιαίτερα της Δραπετσώνας, ζουν τις συνέπειες της έκθεσής τους στους ρύπους των Λιπασμάτων και του Τσιμεντάδικου στην υγεία τους, μέχρι σήμερα.

ΤΙ ΔΕΝ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΞΕΧΝΑΜΕ

Ένα από τα κύρια επιχειρήματα των ιδιοκτητών των Λιπασμάτων την δεκαετία του '80 που υπήρχε το αίτημα για το κλείσιμο του εργοστασίου, ήταν το εξής: «Εσείς ήρθατε και κατοικήσατε στην περιοχή, εμείς προϋπήρχαμε»!

Από το 1899 έως το 1911, οι έρημες περιοχές της ακατοίκητης τότε Δραπετσώνας, το σύνολο της ακτής από τον Άγιο Διονύσιο μέχρι τον όρμο Ηρακλέους, καταλήφθηκε από βαριές βιομηχανίες και λιμενικές χρήσεις. Η πόλη του Πειραιά μεγάλωνε παράλληλα με το εργοστάσιο Λιπασμάτων, που ξεκίνησε τη λειτουργία του το 1910, σε μια έκταση λίγων τετραγωνικών μέτρων και έφτασε μέσα σε λίγες δεκαετίες να καταλαμβάνει το ένα τέταρτο του δήμου Δραπετσώνας, δηλ. 254.000 τ.μ. Να σημειώσουμε εδώ πως η Δραπετσώνα χαρακτηρίστηκε ως δήμος τη δεκαετία του 1950. Μέχρι τότε ήταν συνοικία του Πειραιά. (Το 1952, υπήρχαν στην περιοχή 2500 άθλιες παράγκες, 22000 κάτοικοι, από τους οποίους 80% περίπου ήταν εργατοτεχνίτες και υπάλληλοι. Το 50% είχε ηλεκτρι-

κό και υπήρχε παντελής έλλειψη ύδρευσης. Εφημερίδα «Χρονογράφος», 1952).

Σ΄ αυτόν τον ξερόβραχο, πετάχτηκαν και στοιβάχτηκαν στα παραπήγματα (παράγκες), από το 1922 και για 50 σχεδόν χρόνια, οι πρόσφυγες από την Ιωνία, την Καππαδοκία, τον Πόντο και την Αρμενία (αφού η «αποκατάσταση» των προσφύγων στο ζήτημα της στέγης έγινε την περίοδο της δικτατορίας, τη δεκαετία του ΄70). Μαζί με τους εσωτερικούς μετανάστες(τους φτωχούς αγρότες που ήρθαν στην πόλη ψάχνοντας για μια καλύτερη ζωή), αποτέλεσαν την πρώτη ύλη και φτηνά εργατικά χέρια (αφού τα χέρια περίσσευαν), για τα Λιπάσματα και αργότερα για τις υπόλοιπες βιομηχανίες της περιοχής. Έτσι δημιουργήθηκε αυτή η καρβουνόπολη των εργατών! Εργοστάσια και κατοικίες μαζί σε ένα χώρο! Η πόλη του Πειραιά ήταν η προέκταση των εργοστασίων και του λιμανιού.

Η εταιρεία Λιπασμάτων, η ΑΕΕΧΠΛ (Ανώνυμος Ελληνική Εταιρεία Χημικών Προϊόντων και Λιπασμάτων), παρήγαγε οξέα, χημικά λιπάσματα και φυτοφάρμακα και ήταν εκείνη που χρηματοδότησε ένα πρόγραμμα συστηματικής διαφήμισης-προπαγάνδας για τη διάδοση των λιπασμάτων και την απαραίτητη χρήση τους στη γεωργία. Έστελνε γι΄ αυτό το σκοπό ειδικούς γεωπόνους σε όλη την Ελλάδα για να διδάξουν τη χρήση των λιπασμάτων. Όλα αυτά, φυσικά, με την οικονομική βοήθεια και συμπαράσταση του ελληνικού κράτους και την πολιτική πιστώσεων από την Αγροτική τράπεζα τότε. Ιδρυτής ήταν ο Νίκος Κανελλόπουλος (το όνομά του είχε η κεντρική οδός της Δραπετσώνας), που έχει μείνει γνωστός στην τοπική ιστορία για τη φράση του «**μια δεκάρα, εκατό εργάτες**».

Πολλές εργατικές κινητοποιήσεις και απεργίες έγιναν κατά τη διάρκεια λειτουργίας του εργοστασίου που έφτασε να χαρακτηριστεί το 1947, ως «μάντρα σφαγείων». Να αναφέρουμε μερικά στοιχεία από αυτούς τους αγώνες που βρήκαμε από δημοσιεύματα εφημερίδων της εποχής.

- Στα 1916, ξεσπά απεργία στα Λιπάσματα με αιτήματα: να επαναληφθεί κανονικά η λειτουργία του εργοστασίου, να αναγνωριστεί το σωματείο, να γίνουν προσλήψεις από μέλη του συνδέσμου και να επαναπροσληφθούν 5 απολυμένοι εργάτες.
- Τον Απρίλιο του 1924 το σωματείο των γυαλάδων ξεκινά απεργία, η οποία διαρκεί 15 μέρες και πετυχαίνει αύξηση στο μισθό 25%.
- Το 1933, ξεκινά μεγάλη απεργία που θα διαρκέσει 4 μήνες.
- Το Σεπτέμβρη του 1946, το προσωπικό κατεβαίνει σε 24ωρη λευκή απεργία διαμαρτυρίας με 100% επιτυχία.
- Το Μάρτη του 1947, ξεκινά πάλι απεργία στο γυαλάδικο και κρατά 46 μέρες. Επίσης, το βοηθητικό προσωπικό των γυαλάδων έκανε απεργία για 20 μέρες. Τα αιτήματά τους διαχρονικά: καλύτερες συνθήκες εργασίας, αύξηση στο

μισθό, πρόσληψη μόνιμου προσωπικού, κανονικά ωράρια εργασίας. Η απάντηση από τη μεριά της εργοδοσίας, που τότε είχε παραιτηθεί ο Κανελλόπουλος και είχε αναλάβει τα ηνία ο Πρόδρομος Αθανασιάδης Μποδοσάκης, ήταν: τρομοκρατία των εργατών, απολύσεις, εργάτες σε διαθεσιμότητα, στρατολόγηση απεργοσπαστών και ανίδεων στη δουλειά... Τι ακολούθησε αυτή την απεργία; Ακόμη σκληρότερα μέτρα για τους εργάτες και περισσότερη τρομοκρατία. Αντιγράφουμε από την εφημερίδα «**Πρωτεργάτης**», της εποχής εκείνης:

Παρασκευή 23 Μαΐου 1947

Αυστηρά μέτρα στα Λιπάσματα. Το εργοστάσιο μετατρέπεται σε «μάντρα σφαγείων» και «στρατιωτικό σχηματισμό». Ο Μποδοσάκης αφήνει και πέφτει στη θάλασσα 1,5 τόνος υδροχλωρικό οξύ που παράγεται το 24ωρο και δε ζητείται στην αγορά. Εξ΄ άλλου ο νέος προσωπάρχης από τους 15 φορτοεκφορτωτές απέλυσε τους 6, γιατί λόγω της βαριάς δουλειάς, ζήτησαν να αντικατασταθούν ή να αυξηθεί ο αριθμός των απασχολούμενων εκεί.

Παρασκευή 6 Ιουνίου 1947

Μέσα σε ένα χρόνο η εταιρεία του Μποδοσάκη έχει απολύσει εκατοντάδες εργάτες και εργάτριες και προσλαμβάνει «ελεύθερους» εργάτες. Τους πληρώνει 15-25% λιγότερο μισθό και ποσοστά. Με την απειλή της απόλυσης ή με υποσχέσεις ότι αν δείξουν καλή διαγωγή (βλ. υποταγή) θα τους βγάλει κάρτες και θα τους μονιμοποιήσει. Με αυτό τον τρόπο τους εκβιάζει για μεγαλύτερη απόδοση στην παραγωγή.

Μερικές αναφορές για την κατάσταση που επικρατούσε πριν τη μεγάλη απεργία του ΄47

17 Ιανουαρίου 1947

Στο χρόνο 1946 και κατά την περίοδο που διοικούσαν οι Κανελλοπουλικοί και η εθνοτράπεζα, ήρθαν χειρότερες μέρες και από την κατοχή. Τα ποσοστά που δίνονταν για ενίσχυση του μεροκάματου, σύμφωνα με την απόδοση στην παραγωγή, την τεχνική κατάρτιση και τους όρους εργασίας, έχασαν την αξία τους λόγω της ακρίβειας της ζωής και της πίεσης της εργοδοσίας για αύξηση της παραγωγής. Αυτά τα «δώρα» χρησιμοποιήθηκαν και για διασπαστικούς λόγους. Περισσότεροι από 800 εργάτες/τριες απολύθηκαν, ενώ η εργοδοσία έλεγε πως αν μειωθεί το προσωπικό θα υπάρχουν καλύτερες απολαβές για τους υπόλοιπους. Περισσότερα από 15 εργατικά ατυχήματα συνέβησαν. 4 φυματικοί σε μια βδομάδα από τα

πυρίμαχα. Μια εργάτρια έχασε τα δάχτυλα της. 2 λιποθυμίες και 3 εγκαύματα σε διάστημα ενός μήνα περίπου.

21 Φεβρουαρίου 1947

Στις 17/2 το προσωπικό των λιπασμάτων κατέβηκε σε λευκή απεργία. Οι διάφοροι απόστολοι της εταιρείας, όπως ο υποδιευθυντής Γεωργίου στα οξέα, έφερε "ελεύθερους" εργάτες για να κινήσει το συνεργείο. Ο μηχανικός Βήχος στο ηλεκτροτεχνείο, έκανε ¨πολιτική¨για να πείσει τον κόσμο να εργαστεί. Ο εργοδηγός Κωστόπουλος στα αραιά λιπάσματα έφτασε μέχρι εκβιασμού εναντίον αρχιεργατών και ο φύλακας Λιακάκος με τον πρόσθετο αρχιφύλακα έκαναν έρευνα σε ντουλάπια εργατών. Τέλος άφησαν εκτός του εργοστάσιου ένα μέλος του προσωπικού κατ΄ εντολή του κ. Λούη.

Ο Λεων. Κανελλόπουλος, που δέχτηκε τους εκπροσώπους των σωματείων ζήτησε να δώσει απάντηση στις 22 του μήνα. Εκείνοι έδειξαν διαλλακτικότητα και συμφώνησαν. Οι υπεύθυνοι πρότειναν να γίνει γενική συνέλευση για να ακουστεί η γνώμη όλων.

Κατά τη διάρκεια της απεργίας:

28 Μαρτίου 1947

Συνεχίζεται για 4η εβδομάδα η απεργία των γυαλάδων και του βοηθητικού προσωπικού. Η εταιρεία για να τρομοκρατήσει τους απεργούς απέλυσε 75 περίπου και έβαλε σε διαθεσιμότητα 130. Διαδίδεται ότι θα απολυθούν 300 ακόμη. Η εταιρεία στρατολογεί απεργοσπάστες και ανίδεους στη δουλειά. Έντονο διάβημα διαμαρτυρίας έδωσε η επιτροπή των γυαλάδων στον υπουργό Παπαθανάση. Υποσχέθηκε πως θα μεσολαβήσει για να συναντηθούν οι εργαζόμενοι με τους εργοδότες για τη λύση του προβλήματος.

4 Απριλίου 1947

Σήμερα συμπληρώνεται μήνας της απεργίας των γυαλάδων παρόλες τις προσπάθειες διάσπασης του αγώνα. Ο υπουργός εργασίας κ. Μαλατέστας, λέει: "Το υπουργείο δεν είναι σε θέση να κάνει κάτι για την εταιρεία. Εξάλλου εσείς συνεχίστε την απεργία σας". Τα λεγόμενα του δείχνουν την απροκάλυπτη προσπάθεια του υπουργείου να δικαιολογήσει την εταιρεία στις ζημιές που προκαλεί στην εθνική οικονομία με την ακινησία του εργοστασίου. Η εταιρεία συνεχίζει να στέλνει στο υαλουργείο μαθητευόμενους και ανειδικεύτους.

18 Απριλίου 1947

*Η απεργία των γυαλάδων έκλεισε στις 46 μέρες. Την Τετάρτη 16 Απριλίου η απεργιακή επιτροπή μαζί με 80μελής επιτροπή από απεργούς κατευθύνθηκαν στα γραφεία της εταιρείας. Ο εκπρόσωπος του Μποδοσάκη κ. Τσαγκάρης, όχι μόνο δεν τους δέχτηκε αλλά κάλεσε και την ασφάλεια. Οι απεργοί επέμεναν και τελικά δέχτηκε 4μελή επιτροπή. Δε δόθηκε καμιά λύση. Η εταιρεία επιμένει στην παλιά σύμβαση για το αλυσόδεμα των εργατών. Εκτός αυτού συνελήφθηκε ο πρόεδρος των γυαλάδων ως ηθικός αυτουργός για τα μικροτραύματα του απεργοσπάστη Β. Μονογυιού. Οι απεργοί ζήτησαν την αποφυλάκισή του. Μια επιτροπή πήγε στο διοικητή του 9ου τμήματος , άλλη στον αστυνομικό διευθυντή και μια τρίτη στο δήμαρχο. Το συμβούλιο των γυαλάδων αποφάσισε να ενημερώσει όλους τους εργαζόμενους του Πειραιά για την απεργία. **

Στα μέσα του 1980, πεθαίνει ο Πρόδρομος Αθανασιάδης Μποδοσάκης και τη διοίκηση αναλαμβάνει ο Αλέξανδρος Μποδοσάκης του Ιδρύματος Μποδοσάκη. Απαιτεί ριζικές αλλαγές της εταιρείας στα πλαίσια της ενιαίας ευρωπαϊκής αγοράς και εν όψει της απελευθέρωσης της αγοράς προϊόντων. Μέσα στο πρόγραμμά του περιλαμβάνεται καινούρια κατασκευή δεξαμενών αμμωνίας (δεν του αρκούσαν οι ήδη 4 δεξαμενές).

Ευτυχώς το πρόγραμμα ακυρώνεται λόγω μεγάλης αντίδρασης των κατοίκων της Δραπετσώνας. Το 1988 εκτελείται ο Μποδοσάκης από την Ε.Ο. 17 Νοέμβρη και εντείνεται η ήδη προβληματική λειτουργία των Λιπασμάτων, λόγω της αδυναμίας του ιδρύματος Μποδοσάκη να μπει στο διεθνή ανταγωνισμό.

Η Εθνική τράπεζα που ήταν ήδη μέτοχος της εταιρείας αναλαμβάνει την εκκαθάριση και γίνεται συνιδιοκτήτης μαζί με τους δήμους Δραπετσώνας – Κερατσινίου. Το 1993, η ιδιοκτησία του εργοστασίου περιέρχεται ολοκληρωτικά στην Εθνική τράπεζα, αφήνοντας έξω και τους δύο δήμους. Το 1999, κλείνει οριστικά με την υπογραφή της Νομαρχίας Πειραιά και την υπόσχεση πως οι 400 περίπου τελευταίοι εργαζόμενοι, θα προσληφθούν στα Ολυμπιακά έργα το 2004. Οι εργαζόμενοι βέβαια δεν έχουν δικαιωθεί ακόμα και αγωνίζονται μέχρι σήμερα.

Γι΄ αυτό … **ΔΕΝ ΤΟΥΣ ΧΡΩΣΤΑΜΕ ΤΙΠΟΤΑ - ΜΑΣ ΧΡΩΣΤΑΝΕ ΤΑ ΠΑΝΤΑ !**

* Κατά τη διάρκεια λειτουργίας του εργοστασίου των λιπασμάτων, έγιναν πολλές απεργίες και κινητοποιήσεις των εργαζομένων. Αυτές που παρουσιάζονται εδώ, επιλέχτηκαν λόγω των ιστορικών περιόδων που συνέβησαν. Κατά τους Βαλκανικούς πολέμους, μετά τη μικρασιατική καταστροφή και τον ερχομό των προσφύγων και μετά το δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο, στη διάρκεια του εμφυλίου. Όλα αυτά δείχνουν, πως οι εργάτες δεν τρομοκρατήθηκαν μέσα σ΄ αυτές τις συνθήκες πάλεψαν και αγωνίστηκαν για τα δικαιώματά τους.

2. ΤΟ ΠΑΡΟΝ

Η Πρότυπος Κτηματική, θυγατρική της Εθνικής τράπεζας, και τώρα η Εθνική Ακινήτων που φέρεται ως νέος ιδιοκτήτης της έκτασης του πρώην εργοστασίου των λιπασμάτων (αφού έβαλε μπροστά τις μπουλντόζες και μετέτρεψε σε οικόπεδο το εργοστάσιο σβήνοντας κάθε ίχνος της ιστορίας ενός από τα μεγαλύτερα εργοστάσια της περιοχής του Πειραιά και πραγματικό μνημείο βιομηχανικής αρχαιολογίας), σε απόλυτη σύμπνοια με την κυβέρνηση και τους υπουργούς ΠΕΧΩΔΕ και Εμπορικής Ναυτιλίας και κάποια πολυεθνικά κεφάλαια (real estate development και ναυτιλιακά) τάζουν στους κατοίκους της Δραπετσώνας και της ευρύτερης περιοχής του Πειραιά, μια νέα εποχή ανάπτυξης, νέες θέσεις εργασίας και αναβάθμιση ολόκληρης της περιοχής μέσω της οικοπεδοποίησης και εμπορικής εκμετάλλευσης της περιοχής των Λιπασμάτων, του πιο προνομιούχου οικοπέδου στο λεκανοπέδιο, όπως οι ίδιοι το χαρακτηρίζουν.

Λένε την αλήθεια ή μήπως πίσω από τα όμορφα λόγια και τις εντυπωσιακές μακέτες κρύβεται μια άλλη πραγματικότητα, μια πραγματικότητα που σημαίνει την κλοπή ενός χώρου που δικαιωματικά ανήκει στο λαό της Δραπετσώνας και του Πειραιά, μια ανάπτυξη που δεν αφορά τους σημερινούς κατοίκους, αλλά κάποιους άλλους πιο προνομιούχους και θέσεις εργασίας που σε ότι αφορά τους σημερινούς κατοίκους θα είναι με τους χειρότερους όρους;

Παρόμοια με την πρόταση της Εθνικής τράπεζας, είναι και αυτή του δήμου Δραπετσώνας, που παρουσιάζεται να έχει –στο όνομα του ρεαλισμού- και την υποστήριξη της Παμπειραϊκής Επιτροπής. Η πρόταση του δήμου Δραπετσώνας μπορεί να υπόσχεται το κτίσιμο σχετικά λιγότερων τετραγωνικών μέτρων, αλλά στην πραγματικότητα έρχεται και αυτή να οικοπεδοποιήσει την περιοχή, φτιάχνοντας μια νέα αποκομμένη πόλη υψηλών εισοδηματικών στρωμάτων, με πολυτελείς κατοικίες (μεζονέτες), ξενοδοχεία πολλών αστέρων, μαρίνες ελιμενισμού πολυτελών γιοτ, μεγάλο εμπορικό – ψυχαγωγικό κέντρο μαζί με αποκομμένα πάρκα, που σε καμιά περίπτωση δεν επαρκούν για να δημιουργηθεί ένας τέτοιος χώρος πράσινου, που να μπορεί κάποιος να απομακρύνεται από το θόρυβο και τις δραστηριότητες της πόλης. Είναι προφανές πως με την πρόταση αυτή δημιουργείται μια πόλη μες στην πόλη.

3. ΟΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΑΝΑΠΛΑΣΤΩΝ

Οι προτάσεις των υπουργείων και της Εθνικής τράπεζας (εκτός από το ψέμα για τη δημιουργία 3500 θέσεων εργασίας, που χρησιμοποιείται λόγω της μεγάλης ανεργίας που μαστίζει την περιοχή του Πειραιά, για να καμφθούν οι αντιδράσεις), δείχνουν ολοφάνερα ότι θέλουν μια πόλη μες στην πόλη. Ένα γκέτο πλουσίων μέσα στην πόλη των φτωχών, όπου το πράσινο θα χρησιμεύσει για να ανεβάσει την υπεραξία των κατοικιών και των γραφείων και έτσι να γίνουν ελκυστικές στην αγορά τους για να κερδοσκοπήσουν οι επενδυτές, οι μεγαλοεργολάβοι και οι μέτοχοι της Εθνικής Ακινήτων.

Οι θέσεις εργασίας που διατυμπανίζουν οι αναπλαστές, θα είναι οι πάσης φύσεως υπηρεσίες που θα απευθύνονται αποκλειστικά στις ανάγκες των κατοίκων της «νέας πόλης». Κηπουροί, σεκιουριτάδες, καθαριστές πισινών και γρασιδιού, υπηρέτριες, μπάτλερ, οδηγοί και ντελιβεράδες, κτλ.

Άλλο ένα ψέμα που χρησιμοποιούν ασύστολα, είναι ότι θα υπάρξει «ελεύθερη πρόσβαση» των πολιτών στη θάλασσα. Τι πρόσβαση θα είναι αυτή το αντιλαμβανόμαστε όλοι. Μέσα από μαρίνες για γιοτ πολυτελείας, ναυτιλιακά γραφεία πολυτελείας, μεζονέτες πολυτελείας και ξενοδοχεία πολλών αστέρων για υψηλά πρόσωπα, η πρόσβαση θα είναι από άμεσα ελεγχόμενη έως αδύνατη. Ένα ενδεικτικό χαρακτηριστικό των προθέσεων τους είναι, ότι η εγγλέζικη εταιρεία που ανέλαβε από την Εθνική τράπεζα τη μελέτη ανάπλασης του χώρου, ειδικεύεται στις λεγόμενες πόλεις-φρούρια (security city) των πλουσίων ανά τον κόσμο.

Αλλά και η πρόταση του δήμου Δραπετσώνας, των τεχνοκρατών και των φορέων για την ανάπλαση, μέσα από την κακομοίρικη έως ύποπτη λογική «να παραχωρήσουμε κάτι, για να πάρουμε κάτι από πράσινο», εκτός του ότι –με προκλητικό τρόπο- δε λαμβάνουν υπόψη τους το ενδεχόμενο ενός γκέτο, μιας «άλλης πόλης μες στην πόλη», αναλώνονται σε ανούσιες διαφωνίες για το συντελεστή δόμησης. Ενώ το πάρκο που προβλέπουν είναι πράσινο κατακερματισμένο στο χώρο και στην ουσία είναι προέκταση της αυλής των κτιρίων – γραφείων και των κατοικιών.

Η δήλωση του υπουργού ΠΕΧΩΔΕ : «έχουν γίνει πολλές μελέτες και τελικώς η μελέτη της Εθνικής τράπεζας και του δήμου Δραπετσώνας έχουν πολλά κοινά σημεία με τη μελέτη του Οργανισμού ρυθμιστικού σχεδίου Αθήνας, και αυτή θα χρησιμοποιήσουμε ως βάση για τις συζητήσεις μας», υπονοεί του λόγου το αληθές.

Ο υπουργός επίσης, σύμφωνα με την εφημερίδα «**ΕΘΝΟΣ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ**» - 18/2/2007, δήλωσε πως «το σχέδιο θα προχωρήσει αποκλειστικά με

ιδιωτικά κεφάλαια. Το «πακέτο» είναι ιδιαίτερα ελκυστικό. Η δημιουργία του ελληνικού city μπορεί προς το παρόν να είναι στα χαρτιά, αλλά έχει προκαλέσει το επιχειρηματικό ενδιαφέρον της αγοράς. Η εκμετάλλευση χιλιάδων κατοικιών, καταστημάτων, εμπορικών κέντρων και γραφείων μπορεί να φέρει πολλαπλάσια χρήματα από το 1 δις. ευρώ που θα επενδυθεί».

Και το άρθρο της εφημερίδας συνεχίζεται:

- Στη μάχη των εγχώριων εταιρειών θα πρέπει να προστεθούν και οι νυν ιδιοκτήτες, η εθν. τράπεζα 250 στρ.), BP (47 στρ.), η ΑΓΕΤ ΗΡΑΚΛΗΣ (123 στρ.), ο ΟΛΠ (παραλιακή ζώνη), η MOBIL (36 στρ.), η ΕΥΔΑΠ και οι δήμοι, οι οποίοι θα διεκδικήσουν θέση στην περιοχή.

- Εταιρείες που ήδη δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα, όπως η MDC (νυν AM) ή η Sonae Sierra, αλλά και όλα τα μεγάλα ονόματα του λιανεμπορίου ή της αναψυχής (Lidl, Practiker, Carrefour, Aldi, DIA, Media Markt, Dixons, Village, Odeon κτλ) θα επιδιώξουν να πάρουν θέση στην περιοχή.

- Κορυφαίες ναυτιλιακές εταιρείες, τραπεζικοί όμιλοι, επιχειρήσεις από όλους τους κλάδους θα βρεθούν μεταξύ των «μνηστήρων» του ελληνικού city.

- Δε θα αποτελέσει έκπληξη η εκδήλωση ενδιαφέροντος και από μεγάλες αραβικές εταιρείες που διαθέτουν τεράστια ρευστότητα και έχουν εμπειρία από τέτοια έργα που έχουν υλοποιηθεί στο Ντουμπάι, το Μπαχρέιν και το Ομάν.

- Ιδιαίτερα εντυπωσιακά είναι τα προβλεπόμενα έργα για την εκμετάλλευση του φιλέτου των 640 στρ. Σύμφωνα με τον σχεδιασμό προβλέπεται να χτιστούν πολυτελείς κατοικίες, οι οποίες μπορούν να δημιουργήσουν μια νέα πόλη έως 5000 κατοίκων. Στο ακίνητο της Εθνικής προβλέπεται η ανάπτυξη σπιτιών, η ανέγερση ξενοδοχειακού συγκροτήματος, κοινόχρηστοι χώροι πράσινου, πεζόδρομοι, γραφεία και καταστήματα.

- Στην ΑΓΕΤ προβλέπεται, επίσης, η ανάπτυξη κατοικιών, πάρκινγκ, επαγγελματικών ακινήτων, αθλητικών κέντρων, πάρκων και τουριστικών εγκαταστάσεων. Χιλιάδες τετραγωνικά γραφείων και συνεδριακοί χώροι θα χτιστούν για να εξυπηρετήσουν το επιχειρηματικό και ναυτιλιακό κέντρο της περιοχής. Προβλέπεται επίσης, η ανέγερση μουσείων για την ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς, ενώ μελετάται η κατασκευή μαρίνας για τον ελλιμενισμό των γιοτ.

4. ΤΑ ΣΧΕΔΙΑ ΤΩΝ ΑΝΑΠΛΑΣΤΩΝ

Σ΄ αυτήν την τεράστια εργατούπολη (καρβουνόπολη), που εκτείνεται από τη θάλασσα έως το βουνό (από τον Πειραιά έως τις παρυφές της Πάρνηθας, στα Άνω Λιόσια), που φιλοξενεί σχεδόν 3.000.000 ανθρώπους με μηδέν ποιότητα ζωής, οι αναπλαστές μαζί με τους πολιτικούς επιχειρούν να κτίσουν και να εμπορευματοποιήσουν όποια έκταση έχει μείνει ελεύθερη από δόμηση ή έχει παύσει η βιομηχανική της χρήση.

Η περίπτωση των Λιπασμάτων δεν είναι μοναδική, αλλά αφορά μια τεράστια πρώην βιομηχανική ζώνη (ελαιώνας, Πειραιώς, ΧΡΩΠΕΙ, Γαβριήλ, Αιγαίο, ΑΖΕΛ, Κεράνης, Ρετσίνα, Λεμονάδικα, Σίδερα, Λιπάσματα), που προβλέπεται να παραδοθεί κυρίως στο εμπόριο και στην εμπορευματοποιημένη ψυχαγωγία. Άρα, οι χειρότερες δουλειές από άποψη εργασιακών σχέσεων, ωραρίου, μισθού και σταθερότητας. Παράλληλα, αυτή η αλλαγή χρήσης σημαίνει την εκδίωξη μιας σειράς παραγωγικών δραστηριοτήτων και την εργασιακή υποβάθμιση όσων εργάζονται σε αυτές.

Από την άλλη, τα τεράστια εμπορικά κέντρα που εξαγγέλλονται (σταθμός ΟΣΕ, Παλατάκι, ΧΡΩΠΕΙ) δε θα προσφέρουν θέσεις εργασίας, αλλά θα συγκεντρώσουν το εμπόριο στα χέρια ακόμα λιγότερων και με μάλλον χειρότερες εργασιακές σχέσεις για τους εμποροϋπαλλήλους (το παράδειγμα του Mall στο Μαρούσι είναι χαρακτηριστικό).

Η σημερινή κατάσταση της ανεργίας, της φτώχειας και της περιβαλλοντικής υποβάθμισης δεν είναι τυχαία, αλλά συνέπεια της ίδιας τους της πολιτικής. Σήμερα που θέλουν να ανακαταλάβουν το χώρο για την μεγαλύτερη κερδοφορία, προετοιμάζουν έργα υποδομής που για πολλά χρόνια αρνούνταν στους κατοίκους: ολοκλήρωση του καθαρισμού στην Ψυττάλεια, ΜΕΤΡΟ, Τραμ, Προαστιακός κτλ.

Η διεθνής εμπειρία από αντίστοιχα προγράμματα αναπλάσεων σε πρώην βιομηχανικές και λιμενικές περιοχές (παραλία Βαρκελώνης, Docklands και Stratford κ.ά.) δείχνουν ότι οι αναπλάσεις αυτές φέρνουν μεγάλα κέρδη στις εταιρείες που τα υλοποιούν και γενικότερα στο κεφάλαιο που τα χρησιμοποιεί. Οι κάτοικοι όμως, των περιοχών αυτών, οδηγούνται σε βίαιη εκτόπιση καθώς δεν είναι σε θέση να ανταποκριθούν στο υψηλό κόστος ζωής που διαμορφώνουν οι νέοι κάτοικοι. Η «ανάπτυξη» του τόπου σημαίνει περισσότερα κέρδη για τους κατέχοντες και εκτόπιση των αδυνάτων.

Τι σημαίνει για το σημερινό κάτοικο της Δραπετσώνας και της ευρύτερης περιοχής του Πειραιά, η εφαρμογή των σχεδίων οικοπεδοποίησης και εμπορευμα-

τοποίησης στο χώρο των Λιπασμάτων; Πέρα από το προφανές ότι θα χαθεί μια μοναδική ευκαιρία για ένα άλσος που θα είναι μια πραγματική ανάσα για όλους, είναι το γεγονός ότι θα προστεθούν κι άλλα κτίρια, κάτοικοι και αυτοκίνητα σε μια περιοχή που είναι ήδη κορεσμένη. Στην ευρύτερη περιοχή του Πειραιά θα έπρεπε να απαγορευτεί η δόμηση όλων των μεγάλων αδόμητων χώρων.

Σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας, το όριο ασφαλείας για μια ανεκτική ποιότητα ζωής στην πόλη, είναι μια αναλογία 5-8 τ.μ. πράσινου ανά κάτοικο. Στον Πειραιά η αναλογία αυτή πέφτει στο 1,5 τ.μ. πράσινο ανά κάτοικο. Δηλαδή πλήρης και απόλυτη τσιμεντοποίηση! Στις περιοχές των υψηλών εισοδημάτων (Πολιτεία, Εκάλη, Παλαιό Ψυχικό, κτλ.) αντιστοιχούν 15-18 τ.μ. πράσινο ανά κάτοικο.. Αναδεικνύεται έτσι, η ταξικότητα της πόλης. Στις περιοχές που διαβιούν οι εργαζόμενοι και τα φτωχά λαϊκά στρώματα, η ποιότητα ζωής είναι από ανύπαρκτη έως εντελώς υποβαθμισμένη.

5. Η ΠΡΟΤΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ

Το όφελος της δημιουργίας άλσους για τους κατοίκους της ευρύτερης περιοχής του Πειραιά, είναι καίριο και επιτακτικό, ειδικά τώρα που η άνοδος της θερμοκρασίας από το φαινόμενο του θερμοκηπίου είναι αισθητή και δεν μπορεί να κρυφτεί από τους πολιτικούς και τους πάσης φύσεως αναπτυξιολόγους – αναπλαστές. Ειδικότερα σήμερα, μετά τον εμπρησμό και την καταστροφή του Δρυμού της Πάρνηθας, που αποτελούσε έναν από τους συμπαγείς πνεύμονες του λεκανοπεδίου, η ανάγκη για πράσινο στην πόλη, γίνεται ακόμη πιο επιτακτική.

Ενδεικτικά αναφέρουμε πως:

Στα αστικά κέντρα οι χώροι πράσινου λειτουργούν ως «αντιθερμική νησίδα» και συμβάλλουν τα μέγιστα στη διαμόρφωση συνθηκών περιβάλλοντος. Τα στοιχεία του μικροκλίματος των αστικών κέντρων που επηρεάζονται ευνοϊκά από την ύπαρξη άλσους, είναι:

- Η ελάττωση της θερμοκρασίας το καλοκαίρι και η αύξησή της το χειμώνα.
- Η μείωση της σκόνης στην ατμόσφαιρα, λόγω του φιλτραρίσματος του αέρα μέσα από τα δέντρα.
- Η συγκράτηση της ηλιακής ακτινοβολίας κατά 87% το καλοκαίρι.
- Ο ιονισμός του αέρα και ο καθαρισμός του από ρύπους και βακτήρια.

- Η παραγωγή οξυγόνου.
- Η μείωση της ηχορύπανσης.
- Η θετική επίδραση στη ψυχοσωματική υγεία, αφού το άλσος προσφέρεται για ξεκούραση, περίπατο και ηρεμία.
- Η συμβολή του στη δημιουργία κατάλληλου περιβάλλοντος για την κατοικία πουλιών και ζώων.

Η διαφορά του άλσους από το πάρκο, βρίσκεται στο γεγονός ότι το άλσος είναι ένας ενιαίος και αυτόνομος φυσικός χώρος (δε χαρακτηρίζεται απλά ως χώρος πρασίνου). Φιλοξενεί ήπιες ανθρώπινες δραστηριότητες και παρεμβάσεις. Άλλωστε τέτοιες δραστηριότητες μπορούν να φιλοξενούνται στις παρυφές του άλσους και όχι στον πυρήνα του.

Η βιωσιμότητα αυτού του άλσους, είναι εφικτή, χρησιμοποιώντας τα παράγωγα της Ψυττάλειας, αφού αρχίσει η σωστή επεξεργασία τους, από το λίπασμα που θα παράγεται και το νερό το οποίο θα είναι κατάλληλο για πότισμα και για τη δημιουργία μικρών βιότοπων (λιμνούλες, μικροί καταρράκτες, μαίανδροι, κτλ.), μέσα από τη συνεχή ροή του νερού από την Ψυττάλεια προς το άλσος και από κει προς τη θάλασσα.

Ο χώρος της ευρύτερης περιοχής των Λιπασμάτων πρέπει να απαλλοτριωθεί για λόγους δημοσίου συμφέροντος και κοινωνικού οφέλους. Γιατί εκτός από το ασήμαντο έως ανύπαρκτο ποσοστό πράσινου που αναλογεί σε κάθε κάτοικο του Πειραιά (1.5 τ.μ. ανά κάτοικο) και της παντελούς έλλειψης δημόσιων ελεύθερων χώρων, ο Πειραιάς, δέχεται επιπλέον ατμοσφαιρική και σωματιδιακή ρύπανση, λόγω των πλοίων αλλά και των διερχόμενων οχημάτων από και προς την νησιωτική χώρα. Δηλαδή, διακινούνται από και προς το λιμάνι, 1,5 εκατομμύρια Ι.Χ. και 500 χιλιάδες φορτηγά το χρόνο, με τάσεις διπλασιασμού στα επόμενα 5 χρόνια (στοιχεία από το ΥΠΕΧΩΔΕ).

6. ΠΟΙΑ ΕΙΝΑΙ Η ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΑΓΩΝΑ ΚΑΙ ΠΩΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΕΙ

Την Πέμπτη 3 Μαΐου μετά από πλατιά ενημέρωση σε όλο τον ευρύτερο Πειραιά, για τη δημιουργία πρωτοβουλίας αγώνα για το Ενιαίο Άλσος, συγκροτήθηκε αυτή η πρωτοβουλία από κατοίκους του ευρύτερου Πειραιά και μέσα από την ιδρυτική της συνέλευση αποφασίστηκαν τα εξής:

α. Η Πρωτοβουλία συγκροτείται για να αναδείξει τη φτώχεια του ευρύτερου Πειραιά σε ελεύθερους δημόσιους χώρους και την παντελή έλλειψη πράσινου.

β. Η Πρωτοβουλία απευθύνεται σε όλους τους κατοίκους του ευρύτερου Πειραιά (και όχι μόνο), ανεξάρτητα από κομματική ή ιδεολογική προέλευση.

γ. Η Πρωτοβουλία δεν κομματίζεται, δεν προωθεί τον παραγοντισμό και δεν έχει βλέψεις εκλογισμού (δημοτικές ή βουλευτικές εκλογές).

δ. Στην Πρωτοβουλία τα άτομα που συμμετέχουν εκπροσωπούν τον εαυτό τους και μόνο και όχι το φορέα που τυχόν συμμετέχουν (εννοείται πως ο κάθε πολιτικός φορέας ξεχωριστά-αν θέλει να είναι κοινωνικά ωφέλιμος- έχει το δικαίωμα αλλά και την υποχρέωση να αναδείξει το θέμα).

ε. Τα άτομα που συμμετέχουν στην Πρωτοβουλία, δεν εκπροσωπούν την Πρωτοβουλία προς τα έξω αλλά μόνο τον εαυτό τους. Όταν χρειάζεται εκπροσώπηση η Πρωτοβουλία, θα ορίζεται από τη συνέλευση για το χρονικό διάστημα που ορίζεται αυτή η εκπροσώπηση. Η εκπροσώπηση είναι ανακλητή και κυκλική (Όχι πάντα το ίδιο ή τα ίδια άτομα).

στ. Η συνέλευση της Πρωτοβουλίας, είναι το όργανο που παίρνονται οι συλλογικές αποφάσεις μέσα από ισότιμες σχέσεις των συμμετεχόντων χωρίς ιεραρχίες και πάντα με αμεσοδημοκρατικές διαδικασίες.

ζ. Βασική επιδίωξη της Πρωτοβουλίας είναι, εκτός από την ανάδειξη του ζητήματος, η δημιουργία επιτροπών κατοίκων στις γειτονιές του ευρύτερου Πειραιά για τους αγώνες που αφορούν την ποιότητα ζωής και ιδιαίτερα δε, της ανάπλασης των Λιπασμάτων.

η. Η Πρωτοβουλία, θα συνάπτει και θα επιδιώκει συνεργασίες με συλλογικότητες και άτομα μόνο πάνω στην προοπτική δημιουργίας Ενιαίου Άλσους στον ευρύτερο χώρο των Λιπασμάτων, ο οποίος και θα αποδοθεί στο λαό του ευρύτερου Πειραιά (και όχι μόνο) προς χρήση και απόλαυση.

Η ανάπτυξη κινηματικών διαδικασιών και αγωνιστικών επιτροπών κατοίκων μπορεί να πείσει σήμερα που κρίνεται το ζήτημα, τους ανθρώπους που έχουν απογοητευθεί από τα μέχρι τώρα πεπραγμένα της επιτροπής ανάπλασης και του

δήμου Δραπετσώνας που έχουν συμβιβαστεί στο μικρότερο κακό, να ξαναβγούν δυναμικά στο προσκήνιο με αίτημα το Ενιαίο Άλσος.

- Ενιαίο άλσος για καλύτερη ποιότητα ζωής των σημερινών κατοίκων της Δραπετσώνας και της ευρύτερης περιοχής του Πειραιά.

- Όχι στην οικοπεδοποίηση, καμιά επιχειρηματική αξιοποίηση στην περιοχή των Λιπασμάτων.

- Όχι σε μια νέα απομονωμένη πόλη για νέους κατοίκους υψηλού εισοδήματος.

- Ναι στην ελεύθερη πρόσβαση στη θάλασσα. Χρήση της παραλιακής ζώνης από τους κατοίκους και όχι από τον ΟΛΠ.

- Ναι στο σεβασμό στους κατοίκους και στην ιστορία των εργατικών γειτονιών.

Διεκδίκηση και όχι συμβιβασμός.
Δεν τους χρωστάμε τίποτα, μας χρωστάνε τα πάντα.

Πειραιάς, 10/10/2007
ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΑΓΩΝΑ ΓΙΑ ΕΝΙΑΙΟ ΑΛΣΟΣ

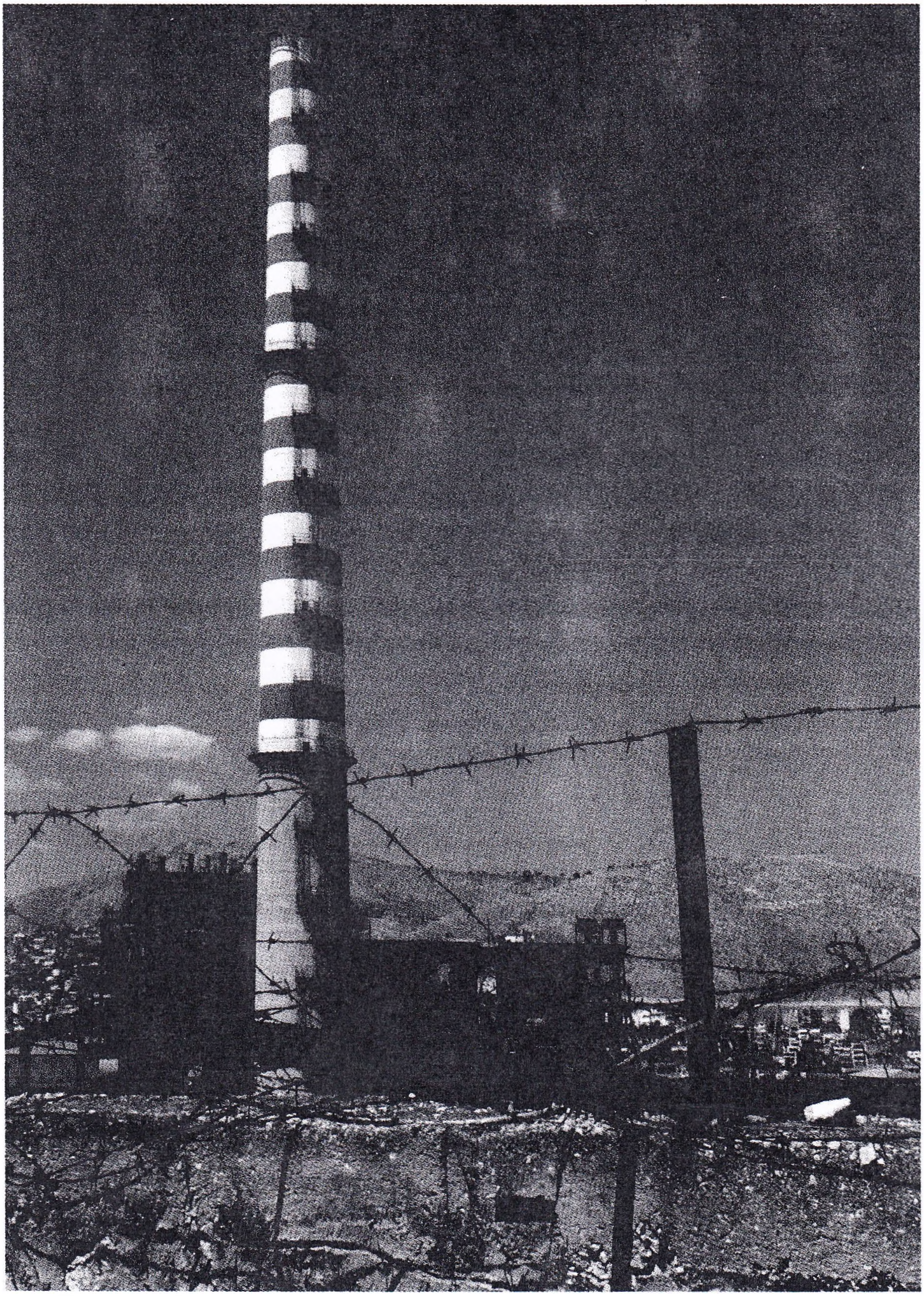

ΔΕΝ ΤΟΥΣ ΧΡΩΣΤΑΜΕ ΤΙΠΟΤΑ
ΜΑΣ ΧΡΩΣΤΑΝΕ ΤΑ ΠΑΝΤΑ

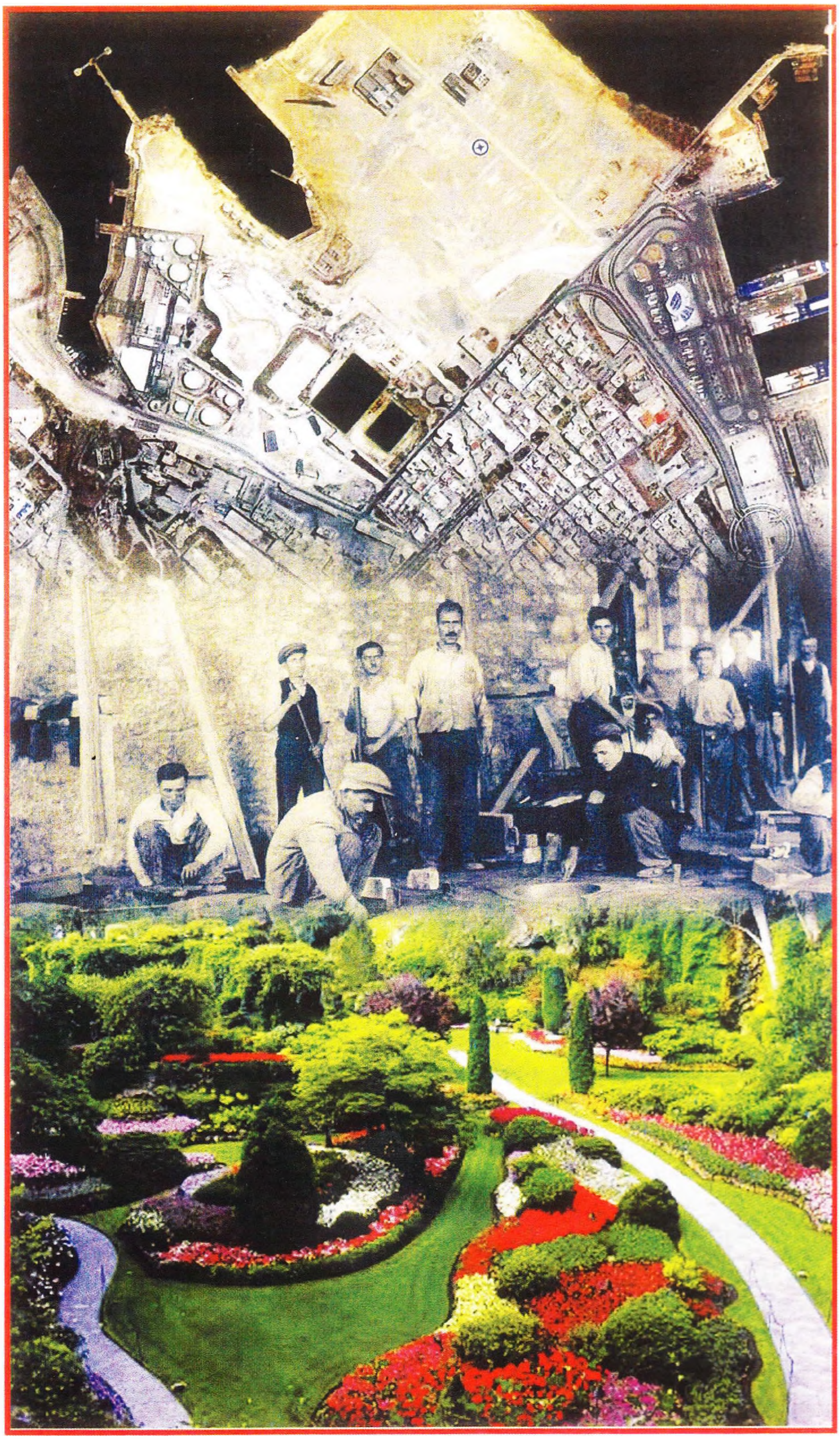

Ενάντια στην ανάπλαση, για τη δημιουργία ενιαίου άλσους στην περιοχή Λιπασμάτων Δραπετσώνας